

క లాభివర్థ క్యసుబంధము. ౧.



గీ త మ ం జ రి

[ప్రథమ భాగము]



గ్రంథకర్త.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి.

క లాభివర్ధ న్యసుబంధము. ౧.



గీ త మ ం జ రి.

[ప్రథమ భా.



ఇ ది

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి ప్రణీతము.

మొదటి కూర్పు.

రా య వ ర ము.

శ్రీ భారతీ లిలక ముద్రాక్షరశాలయంగు
నల్లమిల్లి సత్తిరెడ్డి గారిచే ముద్రింపఁబడి
గ్రంథకర్త గారిచే బ్రకటింపఁబడియె.

౧౯౧౩.

కాపీ రైట్.]

[వెల రు ౦-౨-౦ లు.

వీ రి క .



ఇతవలకు నాంధ్రుల కిట్టి గ్రంథము లపరిచితములు. ఇట్టి నాంధ్రేయ భాషా సంస్కృతమువలన నాంధ్ర భాషా వధూటికి లభించిన నూతనాలంకారములు. వివిధ విషయములకు లగు నిట్టి గ్రంథములకు బ్రచార మధికముగ నుండును. ఇప్పుడాంధ్ర దేశమున నన శక్తి నలుగడల విజృంభించుచున్నది. కొలది కాలమున నీ నవశక్తి విజృంభణము వలన నాంధ్ర జాతి యాస్పత్యము వహించుననుటకు నందియము లేదు. ఈ నవశక్తి యంగరింపకుండఁ బ్రజలలో విజృంభింపఁ జేయుట కమానుష ప్రజ్ఞావంతులగు కవుల కిట్టి నూతన గ్రంథములు సాధనములై యుపకరింపఁ గలవు. ప్రజలలో నీ నవశక్తి విజృంభింపఁ జేయుట యాంధ్ర నాయకుల విధి. ఈ నవశక్తి ని విజృంభింపఁ జేయుట కనేక మార్గము లున్నవి. ఈ ప్రసంగమునఁ గవులు గూడఁ బ్రసక్తి గలిగించు కొనవలెను. ప్రకృతాంధ్ర కవులు గూడ నీ విషయమున శ్రద్ధ వహించి రేని నాంధ్ర జాతీయ నిర్మాణ

మతి సులభముగ నెఱ వేఱఁ గలదు. స్రవ్య తాం
 ద్ర కవుల కిది విధి. ఈ విషయము కవి గీతమునఁ జెలు
 పఁ బడినది. ఇద్ది తెలుపుటకే కవి గీత ముద్దేశింపఁ బ
 డినది. ఈ నవ శక్తి విజృంభణమున కీ నా చిన్ని గ్రం
 థ మెంత వఱకు నుపయోగించునో చెప్పఁ జాలను. ఈ
 చిన్ని గ్రంథము వలన దేశమునకుఁ గాని భాషకుఁ గా
 ని యేమైనఁ బ్రయోజనము గలిగినచో నీ గ్రంథ రచ
 నకు నన్ను బోత్పఱించిన రాయవర గ్రామ వాసియ
 గు శ్రీయుత మల్లిడి సత్తిరెడ్డికిని నాకును గల్గు నా
 నందమునకు మేఘముండదు. ఈ గ్రంథమున కట్టి భా
 గ్యమే గలిగిన యెడల దక్కిన యీ గ్రంథ భాగముల
 ను గూడ నప్పు డప్పు డొక్కొక్కటి చొప్పునఁ బ్రకటిం
 పఁ గలను. ఈ గ్రంథ ప్రాశ స్తావ్రాశ స్త్యములను దె
 లియఁ గోరి నే నిప్పు డీ గ్రంథము నాంధ్ర నాయకులకు
 పంపనములతో నమర్పించుచున్నాఁడను.

౧-౮-౧౩. } పాలమూస. } శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి.

కృతజ్ఞత.

ప్రకృత ముం దాంధ్ర దేశము నం దెల్ల యెడల బా
తీ యోధారణమునను బ్రబల ప్రయత్నములు జరుగు చున్న
వి. తుద కీ యుద్యమ మెట్లు పరిణమించునో తెలియును.
దై వానుగ్రహము వలనను బాలకుల దము వలనను శుభము
గ నే పరిణమింప వచ్చును. భావి కాలమున నీ యుద్యమ
పరిణామ మెట్లయినను నిపుడు కొన సాగింపఁ బూసెట మన
విధి. దీని క నేక మార్గము లున్నవి. ఆ నేక సాధనము
లున్నవి. ఇట్టి గ్రంథముల బ్రకటించుట వలనఁ గూడఁ
బ్రయోజనము గలదు.

ఇట్లు భావించి మ ద్గురువర్షముల నిట్టి గ్రంథమును
వ్రాయుఁ డని గోర వల్లె యని యిది వ్రాసిరి.

తమ యనాలోగ్యమును కరకు నొనక త్వరలో నీ
గ్రంథమును వ్రాసి యిచ్చి నందులకు మ ద్గురువర్షములను బ్ర
హ్మశ్రీ శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి గారి క నేక కృ
తజ్ఞతాభివందనముల నర్పించు చున్నాఁడను.

౧-౮-౧౩. }
రాయవరము. } మల్లిక సత్తిరెడ్డి.

విన్నపము.

మా యాంధ్ర సోదరులకు మా గ్రంథముల పై "గ
ల రూదరమునకు మే ముచేక, వందనము లర్పించుచున్నారము.

మా గ్రంథమారా పంతులు కునుమముగా "గ్రంథ మం
జరి" యను గ్రంథమును బ్రకటింపు మని బ్రదురించితిమి గా
వి యది చిన్న గ్రంథ మగుటచే రాజబోవు "మిథు నానురా
గ" మను నవలతో ననుబంధ గ్రంథముగాఁ బ్రకటింపుట
కు నిశ్చయించి యిప్పుడు చూసితిమి. దానికి బదులుగా ని
ప్పుడు "గీత-మంజరి" (ప్రథమ భాగము) యను నీ గ్రంథ
మును ననుబంధ గ్రంథముగాఁ జందాదారుల కుచితముగ
నొసంగుచున్నారము.

ఎప్పటి వశినే మా గ్రంథముల పై నభిమాన ముంచి
తమ విక్రయము జందాదారులుగాఁ జేర్చి మాకుఁ బ్రోత్సా
హము గలిగింప మా చందాదారులను బ్రార్థించుచున్నారము.

౧-౮-౧౩. } ఇట్లు,
రాయవరము, } మల్లిడి నల్లిరెడ్డి,
వ్యవస్థాపకుడు.

విషయ సూచిక.

| | |
|---------------------|------|
| విషయము, | పుట. |
| ౧. ప్రార్థనా గీతము. | ౯. |
| ౨. లేఖనీ గీతము. | ౧౨. |
| ౩. కవి గీతము. | ౧౫. |
| ౪. ప్రబోధ గీతము. | ౨౭. |
| ౫. పాఠము. | ౩౮. |

ప్రకటన.



వారకాంతు. (నాటకము.) C-౪-౧

వేశ్యల మాయ లిందు చక్కఁగ వర్ణింపఁబడినవి.

రామ దేవవిజయము. C-౬-౧

ఇది నాటకము. రెడ్డిమను, రాజులమనుయోధము. చదివితీరవలెను.

సాహసిక రాజపుత్రము. C-౬-౧

ఇది నాటకము. ఉదయపుర రాణావారికిని అక్కరునకును యుద్ధము


పాణిగృహీతాశ్రవణానందశృంఖల

C-౬-౧

తిరుపతి వేంకట కవుల పాణిగృహీతమను శ్రవణానందము నకును విమర్శ గ్రంథము.

గీతమంజరి. C-౨-౧

దేశాభిమానమును గలిగించు చక్కని గ్రంథము.

వలయువారు;—  మానేడరు, కలాభివర్ధని,
రాయవరము, కొట రామచంద్రపురం పోష్టు,
గోదావరి జిల్లా. (అని వ్రాయవలెను)



శ్రీ రస్తు.

గీత మంజరి.

ప్రథమభాగము :



ప్రార్థనా గీతము.



గుళ్లగో నుంటి వీ వంచుఁ ♦ గొంగ అండు
అంటటను నుంటి వని కొంగ ♦ తాడు చుండు
అంతటను నుంటివో గుళ్ల ♦ యందె గలవొ
ఎ దయిన నేమి? కలవందు ♦ నేచు దేవ!
కొంగ అండు బహిః పూజ ♦ గొప్ప జంచు
మఱియుఁ గొండలు ఘన మండు ♦ మానసికము
అదెఘనమొ చచ్చ సేయఁగ ♦ నిదియె ఘనమొ
కాని నీ పూజ మాత్రము ♦ ఘనము దేవ!
నిరుపరాతమై చెలంగు నీ ♦ కరుణఁగోరి
చిత్త ముప్పొంగనిన్ను బూ ♦ జంచు చుంటి

నిన్నె సమ్మితి ; నీకుగా • నీకమును ను
 తిఁచు చుంటిని; నిన్నెభా • వించు చుంటి;
 మాససమ్మున నిన్నెప్పు • మఱవ లేదు
 ఒకుల నే నెప్పుడును సమ్మి • యుండ లేదు
 వారి ప్రే మానురాగముల్ • గోర లేదు
 వారిఁ గవి యించుకయు భయం • పడఁగ లేదు
 శిక్షఁ జేసిన రక్షణఁ • జేసినను ని.

జమ్ము నమ్ముము సీదె భా • రమ్ము దేవ;
 మోక్ష మిమ్ముని ని న్గోర • బుద్ధి లేదు
 దాని వాంఛించుటకు నిది • లేటియఁ గాదు
 సంపదను గోర నాకు ని • పైమ్ము లేదు
 రహిఁ బ్రయత్నించు నెడ నది • రాక పోదు
 మహిత బిరుడంబు లంప న • మృతము లేదు
 అట్లు లందుట జన్మంపు • టవధి గాదు
 ఏమి నా చేతఁ జేయగప • నంది నావొ
 ఆ విధిని నే నెఱుంగక • పోవ లేదు
 చిత్త ముం దెంతయును నంత • సించు చుంటిఁ
 దాన్ని నా విధి నేయ ని • ద్ధముగ నుంటి

నా కలమ్మునకును జీవ ♦ న మ్మునంగి
 నాదు హృదయమ్మునకు స్వతం ♦ త్రత నొసంగి
 సరళ సముదార భావనా ♦ శక్తి నొసంగి
 రమ్మ గంభీర మృదు వచో ♦ రచన లొసంగి
 ఆ విధి నొనర్చు పట్టున ♦ నభివేష
 మతి మన స్థైర్య మత్యంత ♦ మైన పాగు
 పమ్ము ధైర్యమ్ము తఱుంగని ♦ శక్తి యుక్తి
 దూర దృష్టియు సదనద్వి ♦ చారణమ్ము
 అలఘుతర కష్ట సహనమ్ము ♦ ఫలము నొసంగి
 కరుణ మీఱగఁ బ్రోవుమా ♦ పరమ పురుష!



శ్రీ ర న్తు.

గీ త మ ం జ రి.

[ప్రథమభాగము.]

లే ఖ నీ గీ త ము

కావ్య నిష్పత్తి యగును నా ♦ క్యమ్ము వలన
వాక్య నిష్పత్తి యగును శ ♦ బ్దమ్ము వలన
శబ్ద నిష్పత్తి యగును స ♦ క్షరము వలన
సక్ష రోత్పత్తి నీ వల్ల ♦ నగును గలమ!.
నిఖల మైనట్టి విశ్వంబు ♦ నిలిచి యుండ
నా పరబ్రహ్మ మాధార ♦ మైన యట్లు
అమృత నిధి తుల్య మగు వాఙ్మ ♦ య ప్రపంచ
మెల్ల నిలువగ నాధార ♦ మీవు కలమ!.
ప్రజలఁ బాలించు నల సార్వ ♦ భౌమునకును ,
విశ్వ భూషణ మగు బుధ ♦ బృందమునకు

రమ్య గుణ సాగ్రముఁ డగు కవి † రాజు నకును
 వారు వీ రని నేర్వేట † బల్కు నేల!
 యేరు తాకిక వృత్తమ్ము † నెఱుఁగు వారొ
 యేరు నాగరికులొ వార † లెల్లఱకును
 నీవు లేకున్న మతివోవు † నిశ్చయముగ
 నిక్కముగ సర్వ ధర్మముల్ † నియతిఁ దప్ప
 నిమనమున లోక వృత్తులె † నిలిచిపోవు.
 కలమ! నీ కిది తెలిసిన † దెలియ కున్నఁ
 జాగు! నీ చర్య మాత్ర మా † శ్చర్య కరము
 నీ ప్రభావం బనంతఁబ † నిస్తులంబు
 నీ స్వభావంబు మృదులంబు † నిర్మలంబు
 నీదు గమనంబు లలితంబు † నిరుపమంబు
 నీ యదృష్టం బఖండంబు † నిరుప హతము
 నీ మహా మహిమము సర్వ † తోముఖంబు
 నీదు వృత్తంబు సంస్తవ † నీయ మెన్న
 లేఖనీ! నీకుఁ దుల్యంబు † లేదు జగతి.
 ప్రతిహతము కాని భావనా † బలము కలిమి
 సకల తాకిక వృత్తముల్ † సంగ్రహించి

వర్ణనీయంబులైన క * ల్పనల జేసి
 అమృత సారమ్ములైన వా * క్యములఁగూర్చి
 కంబు సంకాశ గంభీర * కంఠ మెత్తి
 పరభృతము పోల్కె మృదువుగాఁ * జాగి పాడి
 వీనులకు విందొదవు నట్లు * వినిచి వినిచి
 స్వాంతముఁ గరంచి తిన్నయ * త్వమ్ము గొల్చి
 మనుజవర్యుల గీలు బా * మ్మలుగఁజేసి
 కపట నాటక మాడించి * కరము మెఱసి
 చెలఁగి విధి సృష్టి తలక్రిందు * సేయునట్టి
 కవివరేణ్యుని చేతి ఖ * డ్గంబ వీవు
 కలమ! నీ భాగ్యమెన్న న * మృగకుఁ దరమె?
 అతిత రాజ్ఞాన తిమిర కం * జాపుఁ డగుచు
 జెలఁగు కవి సార్వభౌముని * చేతి కెక్కి,
 తక్కు గల మల్లె పూవుల * దండ పగిలి,
 సానఁ బట్టిన పవడాల * సరము కరణి,
 గొమరు మీఠెడి ముత్యాల * కోవ లేవ,
 మంజుల మృగు రత్నాల * మాల పోల్కె,
 పారు గల కట్ట కాసుల * పేర్లు తీరు,

ముద్దు లొల్కెడు గతి మనో * మోహముగఁ.
 జంద్రికా వ్యాపై ముకురంబు * సరణి వెలుగు
 ధవళ పత్రము మీద ను * త్వవము మీఱఁ
 గొమరు నక్షరమాలిక * గూర్చు కొంచుఁ
 గొం కొకింతయు లేక ని * రంకుశ గతిఁ
 బటగువారుచు నీవు క * నృపచు నట్టి
 అష్టలానంబు గొనియాడ * నెవ్వడోపు ?
 పరమధర్మజ్ఞఁ డగు న్యాయ * వాది కంటె
 నీతి కోవిదుడైన మం * త్రివరు కంటె
 నసుధఁ బాలించు ఘన చక్ర * వర్తి కంటె
 నస్వ జన పూజ్యుఁ డగు బుధే * శ్వరుని కంటె
 ముజ్జగమ్ముల దుల లేని * ముగ్ధ కంటె
 బల్కు ముల్కుల గెలు పొందు * ప్రాథ కంటె
 త్స్మరమణు ప్రాణ మగు గూఢ * చారు కంటె
 గరము గంభీర హృదయుడౌ * కవి వర్ణ్యు
 నంతగంగంబు గ్రహించి * యబ్బురముగ
 నేమియు నెఱుంగ నట్లుండి * యింతలోన
 పకల జనులకుఁ బ్రాణమై * జాటి చెప్పఁ

గలమ! నీ కున్న శక్తి య * న్యులకుఁ గలదె?
 ఆరయఁగ నీ స్వరూపంబు * దారు మయము
 ఒప్పు లొలికెడు నీ మో మ * యో మయంబు
 చెల్లిక త్తియ నీకు మ * పీ జలంబు
 అట్టి నీకెట్టు లీ శక్తి * యబ్బి నదియొ
 మించు కృప నీశ్వరుడె ప్రసా * దించి నాఁడొ
 కవి కర స్థితయే ముఖ్య * కారణంబొ
 అదియుఁ గాక మతే హేతు * వైనఁ గలదొ
 భళిర! ప్రకృతీ రహస్యంబు * తెలియకుండ
 మాకుఁ దెలియఁగ బోధింపు * మా! కలంబ!
 కళలు దేరుచు నమృత సం * కాశ మగుచు
 సలరు మా కవితా రసా * యన మొసంగి
 సకల జనులను సంతోష * నాగరమున
 నోల లాడింప భావించి * యుంటి మిపుడు.
 వెలయు మా యాంతరంగిక * వృత్తిఁ దెలిసి
 టొం కొకింతయు లేక ని * రంకుశ గతిఁ
 గవివరులొ గొనినూడఁ బొం * కమ్ము మీఱఁ
 దట్కు తొలయఁగ వెలయు పా * త్రిమ్ము మీఱద

సలలితాక్షర రత్నముల్ * జల్లి కొనుచు
 ననదృశం బైన మా హృద * యమ్ము వెంటఁ
 లేఖనీ! పఱ్వు లెత్తుము * లీల మెఱసి,
 కనుల! మా యిష్టమును దీర్చఁ గలిగి తేని
 స్వాంత మందున నిన్ను బ్రే * మింతు మెంతో
 నీ ప్రభావమ్ము వెలుగఁ ది * ర్లింతు మెపుడు
 పూలఁ బూజించు చుందు మా * మోద గరిమ
 నీ యశం బెల్ల దిక్కుల * నింతు మేము.



శ్రీ రస్తు.

గీత మంజరి.

[ప్రథమభాగము]

క వి గీతము.

తోడి కాలరతో నాటఁ జి లాడు నపుడె
చిల్చ వలె దొక్కు పల్కులు జి పల్కు నపుడె
కాకపక్షమ్ము శిరమునఁ జి గ్రాలు నపుడె
నియత్తిమై నోనమాలను జి నేర్చు నపుడె
ముద్దు గడ్డెలు గల్గల జి మ్రోయు నపుడె
చందురుం దెచ్చి యిమ్మని జి కుందు నపుడె
బూచి యని నంత వెఱు గంది జి పోవు నపుడె
అమ్మతోఁ బ్రీతి దోఱూచు జి లాడు నపుడె
దిస్స మొలతోడ సతతంబు జి దిరుగు నపుడె
కలికి జోలల విని నిద్రఁ జి గాంచు నపుడె
జనని తిన్వింపఁగా బువ్వఁ జి దినెడు నపుడె
వేడ్కమై నవ్వ దరి కథల్ జి వినెడు నపుడె
తివిరి ముది తాత నటు నిటు జి త్రిప్పు నపుడె
మనసు లోక వృత్తములకు జి మరగనపుడె

క్రాలు నూనూగు మీనలు శి రాని యవుడె
 యశావనము ధాక ముందె నా శి ల్యంబు నందె
 తనకుఁ దా నయి యా కవి శి తాలతాంగి
 అవని నీ యందు నితరుల శి యందుఁ గంటె
 నే ఘనతఁ గాంచి నిన్ను మో శి హించి నయె
 మాకు రవ్వంత వివరింపు శి మా కవీంద్ర!
 ఎంత యక్కఱ తోడ మ శి తెంత ప్రేమ
 తోడ నెంతటి రాగమ్ము శి తోడ నెంత
 ముదముతో నిన్ను మోహించి శి నదియొ గాని
 యేమి సుఖ మొందు చున్నదో శి యేమొ గాని
 యెంత సుఖ మందు చున్నదో శి యేమొ గాని
 ఎలమి ని న్నామె వలచుట శి వలన నీకు
 మనము వికసించె సూత్న భా శి వసలు పొడమె
 ధిషణ యత్యధికంబుగఁ శి దీక్ష మయ్యె
 నరళ సముదార ధారణ శి శక్తి కలిగె
 మంచి చెడ్డల నెఱుంగు నా శి మర్థ్య మబ్బె
 స్రవ్య మైన పరేంగిత శి జ్ఞాన మడరె
 సమధి కాద్యుత్ కల్పనా శి శక్తి పుట్టె

సతుల మగు వర్ణనా వికాఁ గర్థ జనించె
 దశ్యయత్వమ్ము గొల్ప వాఁ గ్ధార యొనవే
 బరుల వశ వర్తులుగఁ జేయుఁ పథము తెలిసె
 దీటు లేని గభీర వాఁ కృత్వ మబ్బె
 సమయ సముచిత భాషణఁ శక్తి కలిగె
 బరుల గెల్వఁగఁ దగు యుక్తిఁ బలము వొడమె
 దెల్లముగ గోక వృత్తిమ్ముఁ తెలియ నయ్యె
 నవని జతలేని రాజ పూఁ జ్యోత ఘటిల్లె
 వెలయ నీ జన్మ మెంతో ప విత్రమయ్యె
 నాననఁ బిండిరా వానఁ మై చెలంగు
 పంకజము వోలె సూతనఁ ప్రభ వహించె
 భాగ్య దేవత నీ ఫలఁ ఫలక మందు
 జిత్ర ముప్పొంగ నృత్యంబుఁ సేయు చుండె
 నఖిల మానవ హర్షదాఁ యకల యబ్బె
 సతుల మగు జగ దాదర్శఁ కణ లభించె
 గపట నాటక మాడింపఁ కలిగె శక్తి
 అది గలిగె నిది గల్గె నంచనఁగ నేల
 యెన్ని శక్తులు గలవో య వెల్లఁ గలిగె

జిత్రమగ నీదు జీవ చ † రిని మెల్ల
 మహిత గతి నొక్క మాటుగా † మాటి పోయె.
 ఔర కవివర్ణ! కవితా ల † శాంగి శోభ
 నెట్లు లెటి బుచ్చు చుంటివో † యేమొ గాని
 యెంత సుఖ పట్టు చుంటివో † యేమొ గాని
 పరలతో నూట లాడెడు † పట్టు లందు
 సోయతో ముచ్చ టాడెడు † సమయ మందు
 లీల వనమన విహరించు † వేళ యంగ
 చిత్త ముప్పొంగ స్నానమ్మ † సేయు నపుడు
 చెలియతోఁ గూరుచుండి భు † జించు నపుడు
 అనుగు విడ్డల బ్రీతి ము † ద్దాదు నపుడు
 పరిషదంబుల నున్నట్టి † పట్టు లందు
 శాస్త్ర చర్చలఁ గావించు † సమయ మందు
 నకల సాంసారికపుఁ బనులో † నలుపు నపుడు
 ఒరులఁ జూడఁగఁ దటి వేచి † యున్న యపుడు
 చెలులతోఁ గష్ట సుఖములఁ † దెలుపు నపుడు
 లాభ నష్టంబు లెఱుగఁ ద † లంచు నపుడు
 మంచి సెచ్చెరలన్దు విచా † రించు నపుడు

చేయఁ గగు నేడి యంచు యో * చించు నపుడు
 వేడ్క గుట్టముపై స్వారి * నడలు నపుడు
 ఉత్సవము మీఱ నుయ్యెల * లూఁగు నపుడు
 పులుల వేలాడఁ గోనకుఁ * బోవు నపుడు
 చెలఁగి నాకా విహారము * సేయు నపుడు
 కలికి తరఁగలఁ గని రహిఁ * గాంచు నపుడు
 మృదుల గీతమ్ము నాలించి * మెచ్చు నపుడు
 శిష్యులకుఁ బ్రీతిఁ జాతముల్ * సెప్పు నపుడు
 దేవ దేవుని భక్తిఁ బ్రా * ర్థించు నపుడు
 నవ్వ నప్పుడు విను నప్పుడు * నడచు నపుడు
 లప్పు డీపు డంచు నిశ్చ నిష్ఠు * చెప్ప నేలఁ
 సర్వ కాలమ్ము లంచు స్వ * చ్ఛంద వృత్తి
 నాత్మ నొక్కించుకయు సంశయమ్ము లేక
 విధియును పరామము లేక * విసుగు లేక
 ఊరు రహస్యమ్ముగా ముద్దు * లొలుకు నట్లు
 ఎలమిఁ జెవిఁ జెప్పుచు నె యుండు * నేమొ గాని
 శనఁగ నందే విశేషమ్ము * గలదొ యేమొ
 మానఁ దగిన రహస్యమ్ము * లేనియెడల.

మాకు రవ్వంత వచియుఁతుఁవే కవీంద్ర!.
 ఎప్పుడు నీ పల్కులను విన్నఁ నేమొగాని
 బహుళ గ్రంథీరమై యనిఁర్వర్ణనీయ
 మై మధురమై వినూత్నమై ఁ కోమలంబు
 నై కరము విస్మయ ప్రదంఁబై మనోహ
 రంబునై వెల్లు రమ్య భావం బాకండు
 జలద శకలాంతరిత శరఁచ్ఛంద్రిక వలెఁ
 గల్గి-పసిబిడ్డ నును దొక్కుఁపల్కు పోల్కె
 శ్రావ్యతమమైన మణిత నిఁస్వనము కరణి
 బహుళ కోమల వీణా రఁవమ్ము పగిది
 ముద్దు తొలుకుచు నస్పృష్ట ఁ ముగ స్ఫురించి
 మించి మము మోదవార్ధిదే ఁ లించు చుండుఁ
 గారణంబేమొ తెల్లంబు ఁ గాదు మాకు
 నలరుమై నీవు కవితాల ఁ తాంగి తోడ
 నాడు పల్కులు గావు గ ఁ దయ్య యవ్వీ?
 అవియె కావో యెఱుంగ మే ఁ వైన నేమి?
 నీను పల్కుల నాలించి ఁ నిఖిల జనులు
 భావము గరంగఁ దన్మయ ఁ త్వమ్ము గాంచి

మహినిఁ జరియించు కీలు బొ * మృలుగ మాటి
 ఆత్మ నీకయఁ గోరి ని * న్నాశ్రయించి
 ఓర్పమై నీముడలఁ దీర్చు * చున్న వారు
 వారు నిన్నిక గడె యైన * వడల లేదు
 వారిచే గాని యట్టిదే * పనియు లేదు .
 వారి నెల్లట నడపించు * వంతు నీడి;
 లేనికథ నొక్క దానిఁ గ * ల్పించిగాని
 భాసుర పురాణ గాథను * దీసిగాని
 గురుతరంబుగఁ బై మెఱు * గులను గూర్చి
 అరయ నాచారి మధురమా * నట్టి రీతి .
 శ్రంభమును వ్రాయ నిది తఱి * గాదు నీకు;
 ఈ విపుడు సేయ వలసి * దెంతో గలదు
 ఆంధ్ర రంగస్థలమున ని * ప్తన్ని యెడలఁ
 ప్రబలతరమైన చలన మా * రంభమయ్యె
 నాంధ్ర వీరుల హృదయంబు * లందు నిప్పు
 నిరుపహత మాత్మ భక్తి జ * నింప వలయు
 నిస్తుల నహోదర ప్రేమ * నిగడ వలయు
 నాత్మ గౌరవ విజ్ఞాన * మబ్బ వలయు

ఘనతర స్వాభిమానమ్ముగలుగ వలయు
 నుద్ధరపు సూత నోత్సాహమొదవ వలయు
 బుడమి జతలేని శౌర్యమ్మువొడఁగు వలయు
 నతితరమ్ముగ సాహసమడర వలయు
 నధిక నిర్భయ వృత్తి రూపంద వలయు
 నంతదేనియు గాంభీర్యమెనయ వలయు
 ఘనత రాభినివేశమ్ముగలుగ వలయు
 నసమమైనట్టి యౌదార్యమెనంగ వలయు
 నిర్మల ప్రభు భక్తి జనింప వలయు
 నదియు నిది గల్గ వలె నంచుననంగ నేల?
 ఆంధ్రులకు నన్ని శక్తులునబ్బ వలయు
 నాంధ్ర జాతీయ నిర్మాణమమర వలయు
 నాంధ్రులు మహాన్నత స్థితి నంద వలయు
 నెట్టి గ్రంథమ్ము వ్రాసిననిది ఘటిల్లు
 నెట్టి గ్రంథమ్ము వ్రాయఁగానగు గపింద్ర!
 నత్యముగ నిప్పు నీ విధి కృత్య మిదియ
 అరయ నిగ్గువై మగు నుపాయమ్ము నిదియ
 భద్రములఁ గూర్చునట్టి సత్కథము నిదియ

కార్యసాధక మగు నుప ♦ కరణ మిదియ
 ఆంధ్రజాతిని వెల్లించు ♦ సదియు నిదియ
 త్వరగ నీ విధి నెఱవేర్చ ♦ దలఁపవేల?
 సాగదేమో యటంచును ♦ జంకనిందు
 నారయఁగఁ గష్టమావంత ♦ యైన లేదు
 అసరిచిత విషయంబిది ♦ యనుటకేసి
 నిజగతి నీకుఁ దెలియని ♦ దేమి గలదు?
 లాభనష్టమ్ము తెన్నఁ ద ♦ లఁచెదేని
 నిందుఁగల యట్టి లాభమిం ♦ కెందులేదు
 ఆదరము గల్గునో లేదో ♦ యందువేనిఁ
 జేలఁగి నిస్సర్జిఁ బూలఁ బూ ♦ జింతు ప్రజలు
 అరయనిది మంచిదో కాదో ♦ యందువేని
 నింతకంటెను మంచిదిం ♦ కెదియు లేదు
 ఇదియొసర్చిన నీకీర్తి ♦ వృద్ధియగును
 బరగ నీ జీవితమ్ము పా ♦ వనఁగఁగాంచుఁ
 గాలము గఱించుచున్నది ♦ కాంచెదేల?
 కఠివరా! నిర్భయమ్ముగఁ ♦ గడఁగు మయ్య!

శ్రీ ౪ స్తు.

గీ త మ ం జ రి.

[ప్రథమభాగము.]

ప్ర బో ధ గీ త ము.

గాఢ తిమిరోపహత నిశః • కడచి పోయె
గుక్కుట నుతమ్ము దిక్కులఁ • బిక్క టిల్లె
శారి కాన్పవ్వు గీత ని • స్వనము లెసఁగె
గలికి బంధర ఝంకార • ములు సెలంగె
బహుళ మంజుల కీగార • వమ్ము లొలసె
బావురమ్ముల కువ కువ • ధ్వనులు దనరె
బరుషతర వాయస ప్రలా • పమ్ము లదరె
నరుణ కాంతులు ప్రా ద్విశ • విఱియఁ బాటె
ముమ్మరమ్మగుఁ ఝంఝాని • లమ్ము వీచె

నమలమగు నాంధ్ర దేశపుటాకనమున •
 బలిసియుండిన మేఘముల్ తోలుగఁ జొచ్చె
 జ్ఞాన మార్తాండ కిరణప్రసార మయ్యెఁ
 బ్రకృతి కామిని నూతనప్రథ వహించెఁ
 దగదు నీ కింక నిటు నిద్రఁదవిలి యుంట
 మేలికొను మాంధ్ర వీరుడ! • మేలికొనుము.
 తిరముగాఁ గాల చక్రమ్ముతిరిగి పోయె
 మహితమగు లోక వృత్తంబుమాటి పోయెఁ
 బ్రకృతి పరిణామ గతియు విస్పష్టమయ్యె
 నంతట ననంత సవశక్తియంకురించె
 బ్రథిత నముదార నన్య భావనలు వొడమె
 ధరణి బొడసూపె నూతనాచర్యచయము
 స్వ పర భేద విచారణాశక్తి వొడమె
 నైవ్య జాతీయ గౌరవజ్ఞాన మెసఁగె
 విమలతర మైన స్వాభిమానము జనించె
 నున్నతాచిత తృప్తలునుద్భవించె
 బురుషకార ప్రభావమ్ము నెఱుంగఁ బడియె
 సమధికంబుగ నూత నోత్సాహ మడరె

నాంధ్ర రంగస్థలమ్ము నంతదన్నియెడల
బ్రబలతరమైన చలన మాళిరంభమయ్యె
దగదు నీ కింక నీని నిద్రాదవీలి యంట
మేలికొను మాంధ్ర వీరుడ! * మేలికొనుము.

వంగ దేశీయ ముఖులై నశిభ్రాతృవరులు
ప్రకట తరముగ సమయ శాంతిభిక్షుడు సేయు
నాయుప: కీర్తనంబును నాలకించి

గాఢతమ నిద్రనుండి మేలిల్కొంది మించి
అనుసమం బైన విజ్ఞానాధనము వడిసి
ధరణి దుల లేని తమ నీచదశకు రోసి
మహితమై యొప్పు ప్రకృతి ధర్మము గ్రహించి
ప్రవిమలంబైన యాత్మ గౌరవ మెఱింగి
గలిచి తీరదమని పట్టుదల వహించి
ఈశ్వరుని మీదఁ దమ భార మెల్లనునిది
ఓర్పుమై నెల్ల యిక్కట్టులొగి నహించి
సాహసంబూని నూత నోత్సాహ మొంది.
మొనసి బాతీయ పరమావస్థని ముదమ్ము
మీఱఁగాఁ జేడ్చ బోవు చున్నార లదిగా!

తగదు నీ కింక నిటు నిగ్రహదవిలి యుంటు
 మేలికొను మాండ్ర వీరుడ! * మేలికొనుము,
 పరుల యున్నతి గనలేనియరవ వార
 లాండ్ర చేశపు సంపదలనుభవింప
 ముఱగి, భ్రాతృ భావమ్ము నెమ్మడిని మఱచి
 ప్రబలమగు నీదు సాత్త్వికత్వమ్ము జూచి
 గురుతరమైన వీదు లోకువ గ్రహించి
 ప్రథిత మైనట్టి నీ ప్రభావమ్ము మఱచి
 అనుపమమ్ముగు నీదు శౌర్యమ్ము మఱచి
 విస్మయము గొల్పు నీ శక్తివిస్మరించి
 మనము నం దీవు మూర్ఖుడవని తలంచి
 ముమ్మరంబైన కౌటిల్యమును చహించి
 ఏము నీ దాసుల మఱుచు నేమె చెప్పి
 అవని నసహాయ శూరుడవని నుతించి
 సన్న నయమున జోకొట్టినిద్ర పుచ్చి
 వెక్కిరించుచు నున్నారు వేవిధముల
 దగదు నీ కింక నిటు నిగ్రహదవిలి యుంటు
 మేలికొను మాండ్ర వీరుడ! * మేలికొనుము,

అరవ నాగళ్లు లుండ నీయాంధ్ర దేశ
 సోగరులు కొండలు వివేకశూన్యు లగుచు
 విపుల చాత్రిక జ్ఞానవిముఖు లగుచు
 స్వీయ శక్తి నెఱుంగక భీరు లగుచు
 అన్యులు హసితరుని తెలియంగ లేక
 ఆత్మ విద్రోహ మని సంశయంబు లేక
 మంచి చెడ్డల యోచింప నెంచ బోక
 కష్ట సుఖముల జర్చింపఁగడఁగఁ బోక
 'లాభ నష్టమ్ము' లెఱుంగఁ దలంపఁబోక
 అధిపు నాశయమును జెలియంగ లేక
 ప్రకృతి పరిణామమును గ్రహింపఁగను లేక
 సీర్మ లాత్మ కౌరవమును నీటఁగలిపి
 మహిత జాతీయ భునతను మంటఁగలిపి
 కడఁగి పూర్వుల సత్కీర్తిగంగఁ గలిపి
 అపయశము గల్గు ననెడి భయంబు విడిచి
 అరవవారల పాదమ్ముల శ్రయించి
 ఆంధ్ర రాష్ట్రోద్యమంబు గర్హ్యం బటంచు
 మేఱమీఱి హఠించు చున్నార లకట!

తగదు నీ కిక్క నిటు నిక్రందవిలి యుంట
 మేలికొదు ఘాంధ్ర వీరుడ! * మేలికొనుము.
 ప్రకృత కాలంబు సుంతైనాగు లేదు
 ప్రబలి శోద్రేకులగు గ్రామ్యవాదు లొకట
 సారమతులగు తన్నిరాసకులు నొకట
 సంఘమును దిద్దఁ బూను సంస్కర్త లొకట
 వారి నెదిరించు ప్రతికూలవాదు లొకట
 నాంధ్ర రాష్ట్రోద్యమము సేయుననఘు లొకట
 వల దనుదుఁ బల్కు ప్రతికూలవాదు లొకట
 మాధ్యమపీఠులైన సామదుల చెంతఁ
 జెలగి తమ తమ పక్షముల్ నిలిపి కొనఁగ
 వెనుక దీయక సేయు వాదనల వలనఁ
 దాగ్నిమై జేయుచున్న యశ్మముల వలన
 స్థిరతఁ గోల్పోయి నీ మూర్ఖదేశ మిపుడు
 ప్రశ్నిత మంతర ఘూర్ణితవార్ధి వోలె
 నల్లకల్లోలమై యున్నదక్కటకట!
 నవనవోద్భూతమైన రాజనీతి వ్యక్తి
 ఉద్ధరంబైన యీ మాతానోద్యమంబు

ఎఱు పరిణమించునో యేది కలుగ కాదు
 పూతమై దివ్యమైన నీమాతృ దేశ
 మిట్టి నందిగ్గ సమయమ్ము నెఱుగ దెపును
 కోరి నీ విష్ణు జీది పూనుకొనక యున్న
 దివిరి యెవ రీ సమస్యచు దీర్చవారు?
 ఎవ్వ రీ కష్ట వాగాళిని నానా?
 ఎవ్వ రీ యుద్యమంబు వహించు వాని?
 తగదు నీ కింక నిలు నిద్రఁ దవిలి యుంట
 మేలికొను మాంధ్ర వీరుడ! † మేలికొనుము.
 నీ మనంబు వివిధ హింసల మలంబు
 అఱు భారత మాత నీయనుగు మాత
 మధురమగు నాంధ్ర భాష నీమాతృ భాష
 గౌరిమీ కృష్ణ వేణ్యదిఁగున నదీ ప్ర
 వాహవర్ధిత దివ్య సంపత్పదంబు
 నకల సౌఖ్యకరంబు నీజన్మ భూమి
 అరయ నీ జాతి వీరవర్యాశ్రయంబు
 నీకు సంఘంబు విమలంబు నిరుపమంబు
 నీ ప్రకాశం బసితంబు నిరుపహతము

అలగు నీ శౌర్య వహ్ని నిరంకుశంబు
 అనని నెంగును నీ క త్తికడ్డు లేను
 ధీ బలం బెన్న నత్యంత తీక్షణంబు
 నీ హృదయ వృత్తి యెంతయు విస్మలంబు
 అరయ నీ కొక్క లోటు లేదైన గాని
 ఎన్ని భాగ్యంబు లుండిన నేమి వాసి?
 నింశ్య మైనట్టి యీ గాఢ నిద్ర వలన
 బ్రథమ జాతీయ ఘనత విధ్వంస నుయ్యె
 నా యనమ శౌర్య వహ్ని చల్లారి పోయె
 విమల మా వీర రక్తంబు విరిగి పోయె
 నుద్ది లేనట్టి యా బుద్ధి మొద్దు జాతె
 జెలగు నా మానసికవృత్తి కలగి పోయె
 నవ్వవారికి సందయ్యె నవ్వటకును
 దెప్పవారికి సందయ్యె దెప్పటకును
 దగమ నీ కింక నిటు నిద్రాదవిలి యంట
 మేలికొను మాండ్ర వీరడ! మేలికొనుము.
 ఇపుడు చేయంగ వలసిన దెంతో గలదు
 సాధనము లెన్నో యన్నవి సత్పాటకును

సుఖ నివృత్త పథంబులుఁచాలఁ గలవు
 అది వీరుల యుంశ నీయందుఁ గలదు
 నీకొఱకు వేచి యున్నది నీదు జాతి
 అంద్ర జాతీయ నిర్మాణమాదరమునఁ
 బేర్చి మీఱఁగ నీవె కావినప వలయు
 దైవ సంకల్ప మిది నీకుఁదప్పగనుచుఁ
 గడఁగి కీర్తించు చున్నది గగనవాణి
 ఉఱక కాలమ్ము పరు వెత్తుచున్న దకట!
 ధర గతించిన కాలంబుఁతిరిగి రాదు
 గడియ కెంతెంతో నష్టంబుగలుగుచుండఁ
 జర్చ సేయఁగఁ దనువు శాశ్వతము గాదు
 పౌరుషము లేని బ్రతు కొక్కఁబ్రతుకు గాదు|
 ఎందఱో యున్నవా రెన్నని ధర్మిత్రి
 వార లెల్లఱు నీవంటివారు కారు
 అల్లవారికి నీకు సామ్యంబు లేదు
 వారు నీ తోడ వెన్నంటివచ్చువారు
 నీ కెపుడు తోడు నీడలై నిలుచు వారు
 మించి నీ యాజ్ఞలెల్లఁ జెల్లించు వారు

ప్రాణములు పోయినను నిన్ను వదలఁ బోదు
 ఉల్లమున వారు నిను నమ్మి యున్నవారు
 వింత గొల్పెడి యీ లోక వృత్త పురసి
 పలుగతులనున్న ప్రకృతి స్వభావ మెఱిగి
 నవ్య వీరుల యాందోళనంబు జూచి
 ఇతరుల మహోన్నత స్థితి యెట్లు గాంచి
 క్షీణింపఁ దలలేని యాత్మ దుస్థితికి రోసి
 ఆత్మ దేశాభివృద్ధి దా మభిలషించి
 యిత్తుమే కార్య సాధన మనుచుఁ దెలిసి
 సమధికంబగు నూత నోత్సాహ మొంది
 ఇతరు లొనరించు నిదల నెల్ల సైచి
 దీక్ష మే నీ యనుజ్ఞలఁ దెలియఁ గోసి
 వృద్ధి గాంచుట యిం కెప్పుడెప్పు డనుచు
 నోర్చి నీ వెప్పు మేల్కొందువో యటంచు
 నుత్సవము తోడఁ దటి నేచి యున్న వారు
 పరులు పూనిన రవ్వంత పనియు గాదు
 కడిమి మై నీవు పూనినఁ గాక పోదు
 ఇదియై తగు కాల మీ పని కీర్తన పూన

గాలించిన విధ్వంసమగును దుశకు
 అరయ నీకిది కష్ట కాఠిన్యమ్ము గాదు
 అమల ధర్మంబు నీకు సామ్యంబుగ్గలదు
 ప్రీతి నిన్లోరు చున్నది విషయ లక్ష్య
 తెగదు నీకిక నిటునిద్రాశయిలి యుంట
 మేలికొను మాయధ వీరుడ! * మేలికొనుము.



శ్రీ ౪ స్తు.

గీ త మ ం జ

[ప్రథమభాగము.]

పౌ రు ష ము.

మృదు పదమ్ములతో మెలమెల్ల నడచి
రస్య గంభీర భావమ్ము ప్రకట పఱచి
సుహితమతు లబ్ధరం పడమా కలమ్ము
దైవ పౌరుష బల తారతమ్య మెంచు.

అద్భుతపు సాధనము లెన్నో యమరుగాత
మెందుగా శక్తి యుక్తులునుండు గాత
దైవ మనుకూలుడయి దయదలచు గాత
బాహుమము లేకయున్న నేపనియు గాదు,
కార్య సిద్ధికి దైవమై కారణమ్ము.

పరిగణింపగఁ బురుషునిఁపురుషకార
 మంతయును వ్యర్థ మని కొందఁరాడు చుండు
 గాని యది యించుకయు నమ్మకరాని మాట.
 ఈవు యత్నము శేషితివేని నీదు
 కాంక్షితమును నెఱవేర్చుఁగొని తలఁప
 నీవు యత్నము నొనరింపవేనిఁ దనకుఁ
 దా నయి ఫలము నిడఁబోడు డైవ మెపుడు.
 ఏను చేయఁగ వలసినదేమి గలదు?
 నారు వోసిన యాతఁడునీరు వోయ
 కుండునే యని భావించియూర కున్న
 ఫలమునకు నీరు వదలఁగవలసి వచ్చు.
 పౌరుషము వీడి కార్య సాఫల్యమునకు
 విశ్వవిభు మీఁద భారమువెట్టి సతము
 “మనుజు యత్నము సాగునే” యనుచు ముక్కు
 మూసికొని యుండు వానిఁ గాపురుషుఁ డందు.
 సత్యము నెఱింగి యత్నమునల్ప నట్టి
 యాతఁ డెంతటి గొప్పవాఁడైనఁ గాని
 శక్తి కొలఁదిగఁ బయత్నమునలుపు పేద

వానిచే సైతము జయింపఁబడును సుమ్ము,
 నారసమ్ములు నైరిసంహారకములె,
 జతన మొనరించి విడకున్నఁజంప లేవు
 కార్య సిద్ధికి దైన మైకారణమ్ము
 పౌరుషము నేయకున్న దైదిమ్ము వమ్ము,
 అరయ నప్రయత్నముగ నాయాచితముగ
 నష్టపుడు దైవము ఫలించునైన నది
 కాకతాళీయ మగుఁగాని కాదు నిజము
 దైన బలమునకును స్వలింత్రత హుళిక్కి,
 విశ్వ మెల్ల సృజించెడివేధ గూడ
 విశ్వ రక్షకుఁడగు రమావిభుఁడు గూడ
 విశ్వ సంహర్త యగు నుమావిభుఁడు గూడఁ
 గవఁగ బ్రహ్మజ్యాలై నట్టిమునులు గూడఁ
 రామ కృష్ణాది కావతాములు గూడఁ
 బ్రకట బలుడైన తారకాంతికుఁడు గూడఁ
 బ్రథితి భగదేవ ధన్విత స్తథుఁడు గూడ
 నలుఁడు మున్నగు చక్రవర్తులను గూడఁ
 గాలివా సామలగు మహాకవుల్గు గూడఁ

బరను దిశ్య ప్రభావ సంపద్యశిష్ట
 లయ్య స్వాభీష్ట కార్యమ్ములందు మిగుల
 యత్న మొనరించి యే విజయము గనిరి.
 నేక హిరిమను గోరి సుస్థిర మనస్కు-
 లై విసువు లేక తమ తమ జీవితములు
 ధార వోయుచు మానవోత్తము లటంచు
 ఘనతి రామల విఖ్యాతిగాంచు చున్న
 సీతి కోవిక్కులై న మంత్రి ప్రవగులు
 యుద్ధమున నైగులను గూల్చు యోధులు
 విజయ లక్ష్మిని జేకూర్చు వీరవరులు
 రమ్య గుణసాంధ్రులగు బుధగాజులు
 విశ్వ భూషణులైన కవిప్రభువులు
 ధనము భువి వెనచల్లు వానానరులు
 కార్య శూరులును బరోహిత కారములు
 సైన్యవాధులు సదసద్విచారగతు
 లనుపమాన బలాధ్యులు న్యాయమూర్తు
 లసమ సంగీత విద్యారాగస్య విదులు
 కాలవిజ్ఞులు యున్న గాగలిగి వట్టి

వార లెల్లఱు నీ వంటివారె తొలుత.
 అయిన నగు గాకఁ బ్రకృతమ్మునందు నీకు
 వాఁకిని మధ్య వంటివ్యవ్యయమ్ము.
 కలదొ వారి యన్నతికిని గారణమ్ము
 నెదియొ? యూహించి నాడ వేయించు కయిన?
 అరయ నిందితయును రహస్యమ్ము లేదు
 అర్థకునకై న నిది తెలియనిది గాదు
 నెమ్మదిని వింత పడఁ గారణమ్ము లేదు
 సమధికపుఁ బర్చతో నవసరము లేదు
 అఖిల లో కాభ్యురయ హేతునైన యట్టి
 పారుప నె వారి యాన్నత్యకారణమ్ము.
 అగుట నిడుమలు గలిగినయవసరమున
 నెడఁద నీవింతుకయఁ జలియింపఁ బోక
 మించి య స్థపు ని స్పష్టగిండు సంత
 రాయముల కోడి మది వెనుదీయఁ బోక
 మానస సై ర్య మింతయులేని వాండ్రు
 సేయు సాహాయ్య మీ వపేక్షింపఁ బోక
 విశ్వ విజ్ఞాన శూన్యలా వెట్టి వ్రాండు

సేయు పరిహాసములు లెక్కఁగఁగ నేయఁబోక
 పౌరుషము సేయు వారి నీశ్వరుఁడు మదిని
 మరచి పోడను విషయమ్ముఁ మఱవఁ బోక
 యెంత ఘనత వహించినఁ నేమివాసి?
 తనువు శాశ్వతమే యరచుఁదలఁపఁ బోక
 తను వశాశ్వత మైననుఁధరఁగొన్ని
 కృతు లనంతము లని విస్మయింపఁ బోక
 అధికముగ నీదు సాహాయ్యఁ మభిలషించు
 మహిత సంఘంబు గలదంచుఁ మఱవఁ బోక
 యెంతఁగో యుండ ఘను లినియేనె చేయు
 వలయునే యని మనమునఁదలఁపఁ బోక
 అరయఁగా దైవ మాఘేయఁమని మెఱింగి
 అవనిఁ పౌరుష మాధారఁమనుచుఁ దెలిసి
 నిను జెఱచు చున్న సోమరితనము విడిచి
 మొట్ట మొదట ననాథత్వమును ద్యజించి
 సమధికంబుగ మది సాహసంబు దాల్చి
 అలగుమై మొక్క వోని ధైర్యము వహించి
 తొలుత సాధక భాధకంబుల నెఱింగి

గురుత రాత్రి గౌరవమును గుఱు తెఱింగి
 దృఢతరానన్నిభంబై నదీక్ష జాల్చి
 గెలిచి తీర్థంబునని సట్టుకల పహించి
 మనుజున కసాధ్య మెదియు లేగని గ్రహించి
 చలము మీఱ నాహార సక్రలను మాని
 అంతరమున భ లాభావాప్తిమఱచి
 మంచి చెడ్డల మఱి మఱియెంచి యెంచి
 విశ్వ నాథుని మానసవీధి గొలిచి
 పొరష మొనరింపునూ! భ్రాతృవర్యా!
 కందు లేని వివేకమ్ముగాంచి తేని
 సాటి లేనట్టి యభిమానశాలి వేని
 స్వ జన సౌఖ్యమ్ము గోరెడివాడ వేని
 మహిత మతి గన్న దేశాభిమాని వేని
 జిత్త సీమను గల్గి గాంక్షించె దేని
 గురుతర మైన సుఖమును గోరి తేని
 బ్రకృతి ధమ్ము నెఱిగినవాడ వేని
 బాహుష మొనరింపునూ! భ్రాతృవర్యా!

శ్రీ

కలాభివర్ధనగ్రంథమాల.

౧౯౦౯లో ప్రాపితము.



ఇతను నవలలు, దేశ చరిత్రములు, మహా పురుషుల జీవితములు రాములు పరిపూర్ణమునఁ జక్కని కాలిక్తో వ్రేండు చేయించి ప్రకటింపఁబడును.

ఈగ్రంథమాలలోఁ బ్రకటించిన గ్రంథముల నన్నింటిని నొకచు నొక చుండు ప్రకటింపఁ బోవు గ్రంథముల నన్నింటిని నొకచు నొప్పుకొను వారు శాశ్వతపు చందాదారులు.

శాశ్వతపు చందాదారులకు నీగ్రంథమాలలోని గ్రంథములన్నియు నంచెకూలి మేమే ధరించి నూరు పుటలకు ౦-౨-౦ నొప్పున నిచ్చెను. ఇతరులకు నీ పుస్తకములు అంచెకూలి గాక నూరు పుటలకు ౦-౧౦-౦ నొప్పున నీయఁబడును.

అనుబంధ గ్రంథములను చందాదారులకు చిత్రముగనిచ్చెను. శాశ్వతపు చందాదారులు పాఠ్య మొదట నీయ నక్కఱలేదు. ఒక్కొక్కపుస్తకముచ్చు ముగియఁగ నే అది వ్యాఖ్యాతేది యద్వారా పంపఁబడును.

చందాదారులు ప్రవేశ రుసుముక్రింది ౦-౪-౦ చెల్లింపవలెను. ప్రవేశరుసుము తమ దరఖాస్తుతోఁబంపవచ్చును. లేదా మొదట బంపువి.పి.లోఁ జేర్చుకొంటున్నోఁబడును.

ఇదివఱలోఁ బ్రకటింపఁబడిన గ్రంథములు చక్కనిఁక డె
మ్మలోఁ బ్రకటింపఁబడవు.

మాగ్రంథమాలకు ౧౦ మంచి చందాద్దారులను శేర్షువారికి
నిదివఱలోఁ బ్రకటించిన గ్రంథములను నూరిక యిచ్చెదము.

ఇదివఱలోఁ బ్రకటించిన గ్రంథములు.

వారకాంత. (నాటకము.) ౦-౪-౦

ఇందు వేశ్యల ఆచారములు, ఆలోచనములు, మాయలుమున్న
గునవి చక్కఁగఁ బ్రదర్శింపఁ బడినవి.

రామ దేవవిజయము. ౦-౬-౦

ఇదియొక నాటకము. గెడ్డచరిత్ర. కథాకల్పనమత్యంత
తము. గెడ్డసంభాషణము విని తీరవలెను. వీర విసపరిపుత్రము. గెడ్డ
కౌర్య మిందుఁ జక్కఁగఁ బ్రదర్శింపఁ బడినది.

సాహసిక రాజపుత్రము. ౦-౬-౦

ఇది చరిత్రవిషయిక నాటకము. ఉదయపురరాణామీదికగ్న
యిదింటి వచ్చుట. రాణీ యగు రామాబాయి అక్కరుని యు
ద్ధమునకుఁ బిలిచినప్పుడుచిదివినపడ్యునుఁ దెల్ల వినితీరవలయును.

పాణిగృహీతాశ్రవణానందశృంఖల

౦-౬-౦
ఇది తిరుపతి వేంకట కవుల పాణిగృహీతమును శ్రవణానం

బియ్యమును విమర్శనగ్రంథము. నిష్పక్ష పాతముగ వ్రాయఁబడినది. అనేక విధదోషము లిందు ఖండింపఁ బడినవి. ఇది విద్యార్థులకు నిర్దుష్టాంధ్రపాపాహిత్యమును, గవులకు నిర్దుష్టమును సరసమునగు మృదుకైలిని, బిండితుల కపారామోదమును గలిగించును. ప్రతి దినమును బెక్కు చరఖాస్తులు చచ్చుచున్నవి. మించిన దొంగకను.

గీతమంజరి.

౦-౨-౦

ఇయ్యది వివిధ విషయిక మనోహర గీతపద్య మాలికలచే విరాజిల్లుచున్నది. చదువరుల హృదయ కమలములను వికసింపఁజేసి జాతీయ భావమును గలిగించును.

చందా దారుల కుచితము.

మాచందాదారులకు అంచె కూలితోఁ బైగ్రంథములు ౧-౨-౦.

ఇతరుల కంచె కూలితో

౧-౧౧-౦.

రాజోవు గ్రంథము.

మిథునానురాగము.

ఇది యత్యద్భుత మగు చరిత్ర విషయిక నవల. రంగులపటములుండును. చక్కని కాలికో బైండు. చదువ నారంభించినఁ దుద ముట్లు వఱకు విడువరు. అన్ని విధముల బంకించంగ్రునిగ్రంథములతో సరితూఁగును.

తయారగు చున్న గ్రంథములు.

ఖిల్లాండు దేశచరిత్రము, భూగోళ శాస్త్రము.

మా కార్యస్థానమున వెలకు దొరికునితరగ్రంథములు.

౧. మోహ లేఖ. ౦ ౦ ౬

ఒక కాముసంధౌక ముగ్ధ కంపిన ముద్దు లాటకు మోహలేఖ.

౨. జల క్రీడ. ౦ ౦ ౬

ఎనమండ్రు భార్యలతో శ్రీ కృష్ణుడు జల క్రీడ నేయుట.

౩. ఆంధ్ర నామ సంగ్రహము. ... ౦ ౪ ౦


శుద్ధప్రతి. చక్కని కాగితములు. పుటలు ౮౦.

చాక! **అప్రస్తుత ప్రశంస.** చాక!

వెల రుం-౪-౦. నెలవలకు రుం-౧-౦ మాత్రమే.

ఇది రాను కృష్ణ కవులకును తిరుపతి నేంకట కవులకును జరిగిన కలహ వృత్తాంతమును దెలుపు చక్కని గ్రంథము. మంచి పద్యము లున్నది. సులభ శైలి.

వలయువారు,—

 మా నేజరు, కలాభివర్ధని,
రాయవరము, కొట రామచంద్రపురం పోస్టు,
గోదావరి జిల్లా.

(అని నాయవలెను)

ప్రకటన.




వారకాంత. (నాటకము.) ౦-౨-౦
 పాత్రలు మాయ శింగు చక్కని పల్లెపం నీవక.

రామ దేవవిజయము. ౦-౩-౦
 ఇది నాటకము. రెడ్డిపాడు, రాజులపాడుయు ధము. పాత్రలు మాయ శింగు.

సాహసిక రాజపుత్రము. ౦-౩-౦
 ఇది నాటకము. ఉదయపురరాజావారికిని అక్కగుననుయు ధము
 పాణిగృహీతాశ్రవణానందశృంఖల

0-౩-౦
 రియవతి పేంకట కవుల పాణిగృహీతాశ్రవణానందము
 నను విమర్శ గ్రంథము.

గీతమంజరి. ౦-౨-౦
 దేశాభిమానమును గలిగించు చక్కని గ్రంథము.

పరియవారు:—  మానేడగు, కలాభివర్ధని,
 రాయవము, కోట రామసంప్రపురం పోషు,
 గోదావరి జిల్లా. (ఆని వ్రాయవలెను)



10113

